

Biodiversitet. Her sikrer vi Danmarks natur bedst

Whitta-Jacobsen, Hans Jørgen; Amundsen, Eirik S; Kreiner, Claus Thustrup; Rosholm, Michael; Rahbek, Carsten

Published in:
Politiken

Publication date:
2012

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Whitta-Jacobsen, H. J., Amundsen, E. S., Kreiner, C. T., Rosholm, M., & Rahbek, C. (2012). Biodiversitet. Her sikrer vi Danmarks natur bedst. *Politiken*, 10.

1.315 reklamespots rullede hver dag hen over de danske tv-skærme i 1999

5.114 var tallet steget til i 2009

Kilde: Information

ARTER. Desto større mangfoldighed i plante- og dyrearter, desto større biodiversitet. Man anslår, at der findes ca. 32.000 arter i Danmark. Hovedparten af dem befinder sig i skovene, hvorfor vi bør omlægge løvskov til urørt skov. Arkivfoto: Ditte Valente

Biodiversitet. Her sikrer vi Danmarks natur bedst

Vismænd og biologer har udarbejdet en analyse af, hvor vi sætter billigst og mest effektivt ind for at standse tilbagegangen i den danske biodiversitet.

ANALYSE

HANS JØRGEN WHITTA-JACOBSEN, EIRIK S. AMUNDSEN, CLAUS THUSTRUP KREINER, MICHAEL ROSHOLM OG CARSTEN RAHBEK

Både globalt og i Danmark er biodiversiteten desværre i tilbagegang. Biologisk mangfoldighed er afgørende for stabile og velfungerende økosystemer, der kan levere en række ydelser, som mennesket har gavn af. På et FN-møde i 2010 i den japanske by Nagoya blev en række lande enige om at standse tilbagegangen i biodiversiteten inden 2020. Danmark tilsluttede sig Nagoya-aftalen, og EU-kommissionen har udmeldt ambitiøse EU-målsætninger. I den seneste miljørapport til Det Miljøøkonomiske Råd har vismændene i samarbejde med biologiske forskere fra KU analyseret, hvilke indsatser der er nød-

vendige for at nå målet om at standse tilbagegangen i den danske biodiversitet. Vi har vurderet de samlede samfundsøkonomiske omkostninger ved disse indsatser.

ANALYSEN VISER, at der er behov for et nyt fokus i naturpolitikken, hvis tilbagegangen i biodiversiteten skal standses mest effektivt og billigst muligt. I dag er der en tendens til at fokusere på de åbne naturarealer, som f.eks. eng, hede og mose. Vores analyser peger på, at de danske skove skal indtænkes i beskyttelsen af biodiversiteten i langt højere grad. En målrettet indsats for at forbedre levevilkårene i åbne naturarealer er nemlig vigtig, men ikke tilstrækkelig. De fleste danske arter lever i skovene, og her findes også de fleste truede arter. Disse arter vil blive beskyttet ved at lade områder i de danske skove ligge urørt og udvikle sig til ægte naturskov. Samtidig er omkostningerne ved at undlade skovhugst relativt lave i forhold til omkostningerne ved indsatser, der skal foretages for at forbedre levevilkårene i den åbne natur. Både ud fra en biologisk og økonomisk synsvinkel bør vi derfor gøre mere for at forbedre levevilkårene i skovene. Analysen er lavet på et bredt udsnit af danske arter og resultaterne vurderes at være dækkende for størstedelen af de

landlevende arter. For at sikre disse arter er der som minimum behov for at gennemføre en indsats på 126.000 ha (1.260 km²) eksisterende naturområder, heraf 47.000 ha skov og 79.000 ha åben natur. Indsatsen i skovene består primært af omlægning af løvskov til såkaldt urørt skov, hvor der ikke må foretages skovdrift, mens indsatsen i den åbne natur består i, at de udpegede områder skal plejes (f.eks. gennem afgræsning). Der er

desuden behov for at udvide arealerne med åben natur ved at inddrage omkring 44.000 ha tilstødende agerland (omkring 1 pct. af landbrugsjorden). Endelig skal der indføres kvælstofbufferzoner om de pågældende åbne naturområder for at sikre en reduktion i belastningen af næringsstoffer fra landbrugets husdyrproduktion. Disse små arealstorrelser forudsætter, at indsatsen sker i det netværk af områ-

der, der tilsammen giver mest 'biodiversitet for pengene'. Biologer vurderer, at hvis tilbagegangen i biodiversiteten skal stoppes, skal hver eksisterende art beskyttes i mindst tre forskellige områder. Dette kriterium er anvendt i vores analyse, som er baseret på detaljerede oplysninger om den geografiske udbredelse af et bredt udsnit af landlevende arter og viden om, hvilke naturtyper, de lever i (skov, åben natur og agerland). Figuren viser kvadrater, hvor der findes et skovområde eller et åbent naturområde, hvor levevilkårene skal forbedres, hvis alle arter skal beskyttes billigst muligt. Der er arter, som kun findes få steder i Danmark. Områder, som huser disse arter, skal nødvendigvis indgå i netværket, hvis alle arter skal beskyttes. Dette er de røde felter på kortet. De gule felter er områder, hvor der lever arter, som også kan beskyttes i andre områder, men i så fald fortyres indsatsen. Områderne er vigtige, fordi der allerede lever arter i dem, og det er mest omkostningseffektivt at forbedre levevilkårene i naturområder, hvor arterne lever i forvejen. Dette står i kontrast til den del af den danske naturindsats, der søger at skabe helt nye naturområder, f.eks. gennem skovrejsning. Den indsats kan give mening ud fra rekreative hensyn, men ikke for at beskytte biodiversiteten, da der

ofte går årtier før nye naturområder udvikler sig som vigtige levesteder for sjældnere arter. Økonomisk og biologisk er der mest ræson i at fokusere på eksisterende arealer.

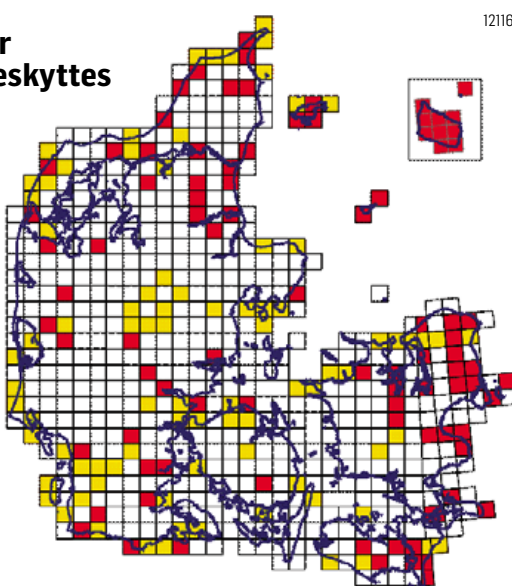
BEREGNINGER viser, at den samlede samfundsøkonomiske omkostning ved at gennemføre de beskrevne tiltag i skov og den åbne natur er relativt beskedne, nemlig i alt godt 0,8 mia. kr. pr. år - eller under en halv promille af BNP. Konsekvenserne af ikke at gøre en indsats for at bevare biodiversiteten er svære at sætte præcise tal på, men omkostningerne kan potentielt være meget store. Derfor bør vi anlægge et forsigtighedsprincip og gå i gang med at gennemføre de tiltag, som kan standse tilbagegangen i biodiversiteten. Denne indsats skal - i højere grad, end tilfældet er i dag - ske i de danske skove. analyse@pol.dk

Hans Jørgen Whitta-Jacobsen, Eirik S. Amundsen, Claus Thustrup Kreiner og Michael Rosholm udgør De Økonomiske Råds formandskab. Carsten Rahbek er leder af Center for Makroøkologi, Evolution og Klima på KU.

Torsdagsanalysen handler også om den danske biodiversitet og er skrevet af Danmarks grønne organisationer.

Områder med skov eller åben natur, som skal beskyttes

- Røde kvadrater indeholder 'ikke-fleksible' naturområder, som skal udpeges.
- Gule kvadrater indeholder 'fleksible' naturområder, som kan erstattes af andre naturområder.

Kilde: Hans Jørgen Whitta-Jacobsen, Eirik S. Amundsen, Claus Thustrup Kreiner, Michael Rosholm og Carsten Rahbek

... I klemme på den gode sag

KRONIKEN I MORGEN
PREBEN WILHJELM
Statens hemmelige sagelys
åges med ny rapport

for undervejs at forholde mig til spørgsmålet om, hvorvidt hver enkelt nu virkelig også fortjente, at jeg rakte ham hånden.

Ville jeg have været en større hædersmand, hvis jeg havde insistert på personligt at deltage i en finsortering af fangerne, så jeg slap for at beskæftige mig med kriminelle, hvis ugeringer kunne støde min virksomheds kunder eller DR's seere?

Hadde det været bedre at lave en mad-skole for flinke fanger, der har begået banal kriminalitet, og så lade andre tage sig af mere alvorlige forbydere?

Eller har vi, uanset hvor lidt vi bryder os om det, mindst lige så stor en interesse i at resocialisere de kriminelle, der på grund af forbyrdens karakter har den største risiko for at blive ekskluderet af samfundet?

Langtidsfanger er ikke de nemmeste at nå. De færreste tror, at de nogensinde igen kommer til at leve en normal tilværelse med job og familie. Nogle studerer og finder det relevant, men for de fleste langtidsfanger i Vridsløselille Statsfængsel går dagene med opgaver, der opfattes som ligegyldige, og som ikke skaber forudsætningen for en meningsfyldt tilværelse uden for fængslet. Mange deltager i undervisning og behandlingsprogrammer, men man gør også rent og hjælper til med bygningsvedligeholdelse. Man sidder i pakkeafdelingen eller lapper lagner og syr gardiner i tekstilværkstedet. Ikke alt sammen ting, der for alvor pynter på CV'et.

HVAD SKAL DER til for at forhindre, at en indsat falder tilbage i kriminalitet? Ud

Hvad skal der til for at forhindre, at en indsat falder tilbage i kriminalitet? Ud over det helt selvfølgele: motivation for et andet liv, hjælp ud af eventuelt misbrug og en attitudeændring, så de griber de muligheder, de møder på deres vej

«Flemming Balvig, professor i kriminologi og deltager i madskoleprojektets styrgruppe, siger, at forskningen især peger på, at man skal opbygge og udvikle (spids)kompetencer, der kan:

- give de enkelte en større livskvalitet i dagligdagen,
- bruges til at skabe nye alternative netværk,
- bruges til at skabe og udtrykke kærlighed, venlighed og omsorg for andre,
- give status og respekt,

over det helt selvfølgele: motivation for et andet liv, hjælp ud af eventuelt misbrug og en attitudeændring, så de griber de muligheder, de møder på deres vej, for at samarbejde med skaberen, også når den viser sig fra sin gode side. Jeg husker tydeligt, da jeg første gang havde præsenteret madskoleprojektet for de indsatte i fængselskirken, at den indsatte Jesper sagde til en af sine medfanger. »Han skal kraftedemig ikke komme her og tro, jeg kan lære

● give en selv en oplevelse af at kunne noget særligt, som er vigtigt for andre (selvrespekt) ● øge muligheden for dels beskæftigelse som sådan, dels en beskæftigelse, som man synes er interessant og med rimelige arbejds- og ansættelsesforhold.

AT BLIVE sat i stand til at kunne lave mad på Michelin-niveau er en kompetence eller færdighed, der indeholder et potentiale for at kunne leve op til flere, i heldigste tilfælde endog alle, disse krav.

HVERT ÅR løslades der 8-9.000 indsatte fra de danske fængsler. Yderligere 10.000 er under tilsyn af Kriminalforsorgen. Samtidig lever et ukendt antal danskere med en plettet straffeattest. Hvor det tidligere har været helt almindeligt, at virksomheder diskriminerede eller ligefrem udelukkede mennesker, der har været straffet, er tendensen heldigvis begyndt at ændre sig. Mange virksomheder tager dog i praksis forbehold for visse typer af kriminalitet. Samtidig ansætter de kun ganske få tidligere straffede. Eller vil kun ansætte dem med fuld dækning fra kommunen.

Langt de fleste af de kriminelle, jeg har mødt, tror ikke, at de kan få et job, som de er kvalificerede til, når de har en plettet straffeattest. De føler sig chanceløse på forhånd. Mange undlader helt at forsøge, fordi de forventer et afslag. Nogle har aldrig haft et job. Indsatte i danske fængsler mener ofte ikke, at det kan betale sig at lære noget, fordi de efterfølgende ikke kan bruge det til noget, da ingen vil ansætte dem.

De få, der alligevel søger et job, forventer et afslag. Og skulle de mod deres mentale antagelse blive indkaldt til en samtale, forventer de at blive afvist, når talen falder på deres kriminelle fortid. Hvis de i jobopslaget ikke er anmodet om at medsende en straffeattest, forventer de fleste at blive spurgt om deres fortid, når de sidder til samtalen.

DER FINDES meget få eksempler på ambitiøse samarbejder mellem Kriminalforsorgen og private virksomheder om resocialisering. Og madhåndværket har aldrig tidligere været taget i anvendelse som et instrument, der kan hjælpe kriminelle videre på vej mod en meningsfuld tilværelse.

Det interessante ved madhåndværk er, at de fleste af de indsatte i forvejen laver mad på afdelingerne hver dag. De har ikke særligt mange penge at lave maden for. Og mange går op i sundhed. Så hvis man kan lære dem at lave ekstra velsmagende mad til en billig penge, og hvis maden oven i købet er sund, er man godt på vej til at fange deres interesse.

Man er også i færd med at give dem nogle færdigheder, de kan bruge i forhold til deres familie, og som giver status i samfundet. Der er masser af eksempler på dygtige kokke, der ikke har noget svendebrev. Og der er tusindvis af ufaglærte køkkenmedarbejdere ansat i landets restauranter, hoteller og catering-virksomheder.

Så selv om vi ikke kan tilbyde alle fanger, der ønsker det, en fuld kokkeuddannelse i fængslet, er det vores forventning, at vi med bare to måneders undervisning af den rette kaliber og med de rette men-

Intet af det, vi gør, er i stand til at lindre ofrenes sorg. Men forhåbentlig kan vores arbejde bidrage til at forebygge kriminalitet - fremadrettet

overtrådt loven, skal straffes med frihedsberovelse samt med nytteløst tidsforbrug og lidenskabsløs undervisning. Det er fuldstændigt misforstået. Fængselsopholdets vigtigste opgave er - ud over selve fuldbyrdelsen af den straf, domstolene har udmålt - at kvalificere de kriminelle til det efterfølgende liv uden for fængslet. Og det er en opgave, som ikke kan overvurderes.

Vare de indsatte motiverede? Kunne de lære mere, end Kriminalforsorgen havde håbet på? Og duede de til noget? Det må der svares ja til. Jeg håber, dokumentarprogrammerne fortæller det, så det ikke er til at være i tvivl om. Det gjorde indtryk på mig, at en indsat bad om lov til at få sit fængselsophold forlænget med 14 dage for at gøre madskolen færdig.

Fængselsvæsenet i Danmark koster årligt 2,9 milliarder kroner. En plads i fængslet koster gennemsnitligt samfundet 500.000 kroner pr. år. Hertil kommer de skader, knap hver tredje løsladte forvolder på sine omgivelser, når han begår ny

skriminalitet: Tab af ofres og pårørendes livskvalitet og tab af den dømtes arbejdsevne. Læg dertil omkostningerne forbundet med afsoningen af den næste straf. Hvornår har en madskole været en god investering? Jeg ved det ikke. Men vi har i hvert fald kunnet finde relevant beskæftigelse til flere af deltagerne.

Måske fastholder nogle af drengene deres kriminelle løbebånd. Måske begår dem, vi har hjulpet, på et tidspunkt ny kriminalitet. Det er ikke til at vide. Der kan ikke udstedes garantier her.

Men øjeblikket ved den afsluttende middag i fængslet, hvor 60 mennesker rejste sig op og klappede uafbrudt i fem minutter ad drengene, kan ingen tage fra os. Udtrykket i de indsatte øjne vil jeg huske meget, meget længe. Måske for evigt. Jeg håber, madskoleideen vil brede sig til andre fængsler. Og at den kommer til at betyde lige så meget for de indsatte, som den allerede har betydet for os.

Når alt dette er sagt, er vi os smerteligt bevidste, at intet af det, vi gør, er i stand til at lindre ofrenes sorg. Men forhåbentlig kan vores arbejde bidrage til at forebygge kriminalitet - fremadrettet. Og dermed reducere antallet af nye ofre.

CLAUS MEYER